

Ügyiratszám: MN/30392-11/2015.
Ügyintéző: **személyes adat**
Email: **személyes adat**
Tárgy: a kiskorúakra vonatkozó törvényi rendelkezések megsértése

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

436/2016. (IV. 12.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) az M-RTL Televízió Zrt.-vel (1222 Budapest, Nagytétényi út 29., a továbbiakban: Médiaszolgáltató) szemben hivatalból lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Médiaszolgáltató az RTL Klub csatornán 2015. szeptember 22-én 20 óra 9 perctől sugárzott Éjjel-nappal Budapest című műsorszám közzétételével megsértette a műsorszámok korhatári kategóriába sorolására és közzétételére vonatkozó rendelkezéseket, ezért a Médiaszolgáltatót

7 000 000 Ft, azaz hétmillió forint bírsággal sújtja.

A Médiatanács megállapítja továbbá, hogy a Médiaszolgáltató a fenti műsorszám előzetesének 2015. szeptember 22-én 9:37:03-tól, 14:10:53-tól, 14:43:33-tól, 15:40:41-től, 17:08:49-től és 19:48:41-től történt sugárzásával hat alkalommal megsértette a műsorelőzetesek közzétételére vonatkozó rendelkezést, ezért a Médiaszolgáltatót

540 000 Ft, azaz ötszáznegyvenezer forint bírsággal sújtja.

A Médiaszolgáltató a bírságot e határozat közlését követő hét napon belül köteles megfizetni a Médiatanács Magyar Államkincstár által vezetett 10032000-00295141-00000024 számú számlájára. A bírságfizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiaszolgáltató késedelmi pótlékot köteles fizetni, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a Médiatanács a Médiaszolgáltatóval szembeni bírság igényét közigazgatási úton érvényesíti.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata az annak közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Médiatanácsához (1088 Budapest, Reviczky utca 5.) három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése és a tárgyalás tartása a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság 30 napon belül bírálja el.

INDOKOLÁS

A Médiatanács a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 167. § (1) bekezdése alapján hivatalból vizsgálta a Médiaszolgáltató RTL Klub csatornáján futó Éjjel-nappal Budapest című sorozatot.

A célvizsgálat az Mttv. 9. § (5) bekezdésének és a 10. § (1) bekezdés c) és f) pontjainak megsértését vélelmezte a 2015. szeptember 22-én 20 óra 9 perctől sugárzott epizóddal, valamint a vetítés napján 21 óra előtt közzétett előzetesekkel kapcsolatban.

A műsorszámban a szexualitás egy másik ember kihasználásának és megbántásának eszközeként jelent meg.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 29. § (1) bekezdése alapján a Médiatanács az Mttv. 182. § c) pontjában foglalt hatáskörében 2015. november 10-én hivatalból hatósági eljárást indított a Médiaszolgáltatóval szemben. A Ket. 29. § (3) bekezdése szerint 1480/2015. (XI. 10.) számú végzésében tájékoztatta a Médiaszolgáltatót a hatósági ellenőrzés megállapításairól és a Ket. 51. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi jogosultságáról, valamint a Ket. 68. § (1) bekezdés alapján az iratbetekintés lehetőségéről.

A Médiaszolgáltató a postai térítvény szerint a végzést 2015. november 19-én vette át, nyilatkozata 2015. december 18-án érkezett.

Nyilatkozatának első részében a Médiaszolgáltató általános észrevételeit fogalmazta meg a sorozat egészével (műfajával, a hagyományos szappanoperákhoz való viszonyával, szerkesztési elveivel) kapcsolatban.

Előadta, hogy a sorozat a szappanopera és a doku-dráma keveréke, úgynevezett konstruált reality, melyben nem valós élethelyzeteket láthatnak a nézők, hanem előre megírt forgatókönyv alapján bontakozik ki a több szálon futó cselekmény olyan tematikával, amely lehetővé teszi újabb és újabb karakterek szerepeltetését a sorozatban. Álláspontja szerint a kifogásolt szituációk bármely délutáni szappanopera jelenetei lehettek volna. A vizsgált sorozat az előbbiektől abban különbözik, hogy amatőr szereplőkkel játszát el a karakterek életébe illő hétköznapi cselekményeket. Ezek témája: boldogulás a nagyvárosban, szerelem, csalódás, együttlakás nehézségei, tinédzserkori problémák stb. Hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint nem lehet különbözőképpen megítélni egyazon téma ábrázolását azon az alapon, hogy az egy hagyományos műfajban vagy konstruált realityben jelenik meg. Meglátása szerint az elemzés olyan jeleneteket is kifogás tárgyává tett, amelyekkel kapcsolatban nem merült volna fel semmiféle probléma, ha azok egy más fikciós műfajban fordulnak elő.

A Médiaszolgáltató kiemelte, hogy a sorozatban a negatív karaktereket és a helytelen viselkedést mindig ellenpontoszta, ezért a jeleneteket az egészből kiragadva nem, csak teljes kontextusukban lehet és kell vizsgálni.

A műfajra jellemző másik szerkesztési sajátosság, hogy a történésekkel kapcsolatos véleményüket a szereplők a jelenetek közötti mini interjúkban is elmondják. A Médiaszolgáltató hangsúlyozta, hogy a sorozat szerkesztői tudatosan használták ezt az eszközt a helytelen magatartási modellek elítélésére.

Megjegyezte a Médiaszolgáltató, hogy a kifogásolt műsorszám a Berlin Tag & Nacht címmel Németországban 19 órai kezdettel sugárzott sorozat magyar változata, azzal a különbséggel, hogy a Médiaszolgáltató nem jelenít meg alkohol- és drogfogyasztást, az

epizódokban nincsenek közvetlen szexuális utalások, illetve 12+ kategóriában vetíti a Németországban csupán a hat éven aluliaknak nem ajánlott sorozatot.

A konkrét műsorszámmal kapcsolatban előadta, hogy abban nem szerepelt agresszió és elnyújtott konfliktusábrázolás, a szexualitásra utaló jelenetekben nem volt természetes vagy részletező ábrázolás, és nem hangzottak el közönséges kifejezések.

A Médiaszolgáltató jellemezte az epizód két negatív szereplőjét, Maját és Ádámot, bemutatta körülményeiket, motivációik háttérét, amelyek a játszmáikhoz vezettek, majd hangsúlyozta, hogy az ellenpontosítás minkét karakter esetében megvalósult. A Médiaszolgáltató ismertette a sérelmezett epizódot megelőző és azt követő részek kapcsolódó történéseit, egyfajta jellemfejlődést vázolt fel mindkét szereplő esetében, bemutatta egymáshoz és másokhoz fűződő viszonyaik alakulását.

A Médiatanács eljárásindító végzésében kiemelt jelenetek/párbeszédok kiskorúakra ártalmas voltát jelenetenként cáfolta, végül összefoglalóan előadta, hogy a műsorszám megfelelt a III. korhatári kategória szempontjainak, mert az epizódban erőszakra, szexualitásra való közvetlen utalás nem szerepelt, a műsor témájának nem volt meghatározó eleme az erőszakos konfliktusmegoldás, az érzékeny témának számító Maja-Ádám viszonyt pedig körültekintéssel, a védendő korosztály érdekeit szem előtt tartva ábrázolták a műsorkészítők. Hangsúlyozta továbbá, hogy a kifogásolt részek mindössze néhány percet tettek ki az egyórás adásból, tehát a műsorszámban – időtartamát tekintve – elenyésző mértékben jelent meg kifogásolt tartalom. Álláspontja szerint a műsorszám a komplex üzeneténél fogva is alkalmatlan volt arra, hogy káros hatást gyakoroljon a kamaszkorú nézők személyiségfejlődésére.

A Médiaszolgáltató a fentiekre tekintettel az eljárás megszüntetését, másodlagosan súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazásának mellőzését kérte.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a vizsgálati jelentés, a műsorszám megtekintése és a Médiaszolgáltató nyilatkozata alapján az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte.

1. Az Mttv. 9. § (5) bekezdésének megsértése

A Médiaszolgáltató a műsorszámot a III. korhatári kategóriába sorolta.

Az Mttv. 9. § (4) bekezdése szerint „Azt a műsorszámot, amely tizenkét éven aluliakban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, a III. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott”.

Az Mttv. 9. § (5) bekezdés értelmében „Azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott”.

Az idézett rendelkezés értelmében azt a műsorszámot kell a IV. korhatári kategóriába sorolni, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak személyiségfejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. A jogalkotó káros elemként emelte ki az erőszakra és szexualitásra utalást, valamint az erőszakos konfliktusmegoldás középpontba helyezését, kimerítően azonban nem sorolta fel a potenciálisan ártalmas tartalmakat.

I. A klasszifikáció során figyelembe veendő szempontok

A Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.065/2004/3. és 2.Kf.27.074/2004/3. számú ítéleteiben kifejtett értelmezés szerint a korhatár helyes meghatározásánál a műsorszám kiskorúakra gyakorolt összhatását kell figyelembe venni, a műsorszám egészét szükséges elemezni. E körben értékelni kell a szóhasználatot, képi megjelenítést, hanghatásokat, valamint a tartalmi mondanivalót, a műsorszám egészének üzenetét is.

A klasszifikációhoz a médiaszolgáltatók, valamint a hatóság számára is a Médiatanács által kiadott „*A médiatartalmak korhatár-besorolásánál irányadó szempontokra, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közzététele módjára vonatkozó jogalkalmazási gyakorlat elvi szempontjai*” című ajánlás (a továbbiakban: klasszifikációs ajánlás) nyújt támpontot.

A klasszifikációs ajánlás a III. korhatári kategóriába sorolt műsorszámok megengedhető szexuális tartalmával kapcsolatban kifejti: „... a médiaszolgáltatónak figyelemmel kell lennie arra, hogy a serdülők szexualitáshoz való viszonyát még számos ellentmondásos elképzelés, frusztráció, bizonytalanság és tapasztalatlanság jellemzi. A nemiséggel kapcsolatos beállítottsághoz még gyakran szorongás és negatív attitűdök kapcsolódnak. (...) Emellett a serdülés időszakára a nemi szerepek eltanulását elősegítő példaképek keresése a jellemző, aminek a média fontos forrásává válhat. **Ezért különösen kerülendőek többek között az olyan műsorszámok, amelyek a nemi szerepeket illetően negatív kliséket terjesztenek, torz magatartásmintákat közvetítenek, a partnerkapcsolatban nem az egyenrangúságot hirdetik, illetve társadalmilag elfogadottnak állítják be a csak szexuális célra létrejövő, érzelemmentes kapcsolatokat és a promiszkuitást. A médiatartalmakban megjelenő életvezetési modellek erősen hatnak a serdülőkre, így a televízió keresztül könnyen elérhető szexuális információ akkor nem rejt veszélyeket, ha az a kiskorú fejlődési szintjének megfelelően nyújt tájékoztatást.**”

A műsorszám klasszifikációja során az adott korosztály legfiatalabb rétegeire is figyelemmel kell lenni. Azt kell a vizsgálat középpontjába helyezni, hogy egy 12 éves gyermek számára, – miután a Médiaszolgáltató a 12 éven *aluliak* számára nem ajánlott minősítéssel látta azt el –, a műsorszám kifogásolt jelenetei nem hordoztak-e a fejlődésükre káros hatás kiváltására alkalmas jeleneteket. Amennyiben egy műsorszám, vagy egyes jelenetei e kritériumnak nem felelnek meg és ezáltal az adott korosztály akár csak igen szűk rétegét is – jelen esetben pl. a 12 éveseket – kétség esetén veszélynek teszik ki, úgy a műsorszámot magasabb, azaz IV. kategóriába kell sorolni.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 23.K.32.520/2013/10. számú ítéletében rámutatott arra, hogy „a védendő korosztály nagyon érzékeny, változó, könnyen befolyásolható korban van, ekkor alakulnak ki és rögzülnek a későbbi pszichés és szocializációs attitűdjei. Ebben a korban rendkívül fogékonyak az őket ért különféle behatásokra, káros üzenetekre, adott esetben komoly megértési, feldolgozási problémákat okozhatnak számukra, hogy a szereplők által tanúsított viselkedésmódok közül melyek azok, amelyek követendőek, amelyek elítélendő magatartásformák.”

II. Az eljárás tárgyát képező műsorszám műfaji jellemzői és ennek relevanciája

Az *Éjjel-nappal Budapest* című sorozat műfaja konstruált reality: amatőr szereplők játszanak el mindennapi életükbe illő cselekményeket rendezői instrukciók mentén, a filmre vitt élethelyzetek látszólag természetes módon, valójában szerkesztői munka eredményeként jönnek létre, de a párbeszédet a szereplők maguk improvizálják. Az elnevezés is utal arra, hogy a műfajba tartozó produkciókban a szerkesztők által kitalált élethelyzet civil szereplők természetes reakcióival keveredik.

A Médiatanács vizsgálta, hogy a műfaji sajátosságok hogyan hatnak a befogadásra, és a következőket állapította meg:

A sorozat – fikciós jellegénél fogva – felnagyítja a feldolgozott konfliktusokat, ugyanakkor a műfaj több eleme is erősíti azt a hatást, mintha hétköznapi emberek valós reakciói jelennének meg a képernyőn. Ilyen eleme a sorozatnak a dialógusok rögtönzése, a mini interjúk beszúrása (egy-egy szereplő a történéseken kívül, a kamerának nyilatkozik arról, mit gondol az éppen lejátszódott szituációról, azt a képzetet erősítve ezzel, mintha eldönthetné, hogyan folytatja, miközben erről a szerkesztők döntenek), és az a tény, hogy a sorozat Budapesten, meglátogatható helyszíneken játszódik. Ide tartozik még az a körülmény is, hogy a szereplőválogatás folyamatos, az epizódokat kettészelő reklámszünetekben a Médiaszolgáltató hirdeti, hol lehet válogatásra jelentkezni, még közelebb hozva ezzel a szereplőket és történeteiket a befogadókhoz.

A Médiatanács álláspontja szerint a műfaj a fenti jellemzők miatt a tisztán fikciós alkotásoknál sokkal nagyobb mértékben segítheti elő a sorozat célközönségére, a kamaszkorosztályra jellemző modelltanulást. A gyermekkorú néző azt gondolhatja, hogy a népszerű sorozatban látott kommunikációs, párkapcsolati, szülő-gyermek kapcsolati minta követhető, sőt követendő.

A Fővárosi Törvényszék a sorozat 2013. március 25-én és 26-án sugárzott részei tárgyában hozott médiatanácsi határozat bírósági felülvizsgálata során született 3.Kf.650.038/2014/6. számú ítélete kifejtette: *„... a bíróság is kiemelt jelentőséget tulajdonított ezeknek a műfaji jellemzőknek, különösen annak, hogy az epizódok a valóságban meg nem történt eseményeket, jelenségeket a realitás köntösébe öltöztetve mutatnak be. Ez az ábrázolási mód kétségtelenül a karakterekkel, a történetekkel a nézőt könnyebb azonosulásra készíteti, aminek éppúgy lehet a vizsgált korosztály fizikai, szellemi és erkölcsi fejlődésére kedvező befolyása, mint ahogyan őket negatív irányba is terelheti.”*

A fentieket a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.081/2015/5. számú ítélete is megerősítette.

Összességében, az Éjjel- nappal Budapest című műsorszám műfaji jellemzői megkönnyítik a szereplőkkel való azonosulást, ezért a Médiaszolgáltatónak fokozott gondossággal kell eljárnia a bemutatásra kerülő tartalmak jogszerű klasszifikációja érdekében.

III. Az adott epizód kifogásolt jelenetei

A Médiatanács a műsorszám tartalmi elemzése alapján az alábbi megállapításokat tette.

1. jelenet – 20:41:08–20:42:10

Maja és Ádám együttlétére egy edzőterem zuhanyzójában került sor.

Ádám és Maja kettesben maradtak az edzőteremben. A lány rányitott az éppen tusoló Ádámra, majd a pár rövid flörtölés után közöszült.

Maja: *„Becsukom az ajtót, de nincs is már itt senki, ne aggódj!”*

Ádám: *„Azt hittem, hogy eltévedtél!”*

Maja: *„Nem.”*

Ádám: *„Mondjuk elég szép tévedés!”*

Maja: *„Már csak én vagyok itt, meg te.”*

Ádám: *„És az nekünk jó?”*

Maja: *„Hát honnan nézzük? Szerintem nagyon jó!”*

Ádám: *„Hát, elég sok irányból nézhetjük... Szerintem vannak olyan határok, amiket nem nagyon kéne átlépnünk, bár igazán adná magát a helyzet tulajdonképpen...”*

Maja: *„Mi van, megijedtél?”*

Ádám: „*Hát, inkább téged féltetek Emese haragjától!*”

Maja: „*Emesének nem kell mindent megtudnia! Ha rajtam múlik, biztosan nem fogja megtudni!*” (leveszi Ádámról a törölközőt)

A jelenet kizárólag a szexualitásra koncentrált. A két fiatal szexuális közeledését indokolatlan nyíltsággal ábrázolta a Médiaszolgáltató. A jelenetben látható volt kikockázott, de vizuálisan teljes mértékben beazonosítható intim testrész és Maja lenge öltözete. Ádámról Maja levette a fiú altestét takaró törölközőt, majd az ezt követően látottakból egyértelműen kiderült, hogy szexuális aktusra került sor köztük.

A képi ábrázolásmód mellett a feldolgozott téma és annak bemutatása is aggályos volt. Az érzelemmentes szexuális kalanddal Maja bosszút akart állni Emesén, a lány képes volt saját testét is felkínálni a cél elérése érdekében. A jelenet társadalmilag elfogadottnak állította be a két főszereplő közötti, kizárólag szexuális célra létrejött, érzelemmentes kapcsolatot. A szexualitás ilyen formában történő bemutatását és feldolgozását a III. kategóriában kerülni kell.

2. jelenet – 20:45:13–20:47:00

Nem sokkal később a fiú Emesével beszélt telefonon, Maja élvezte Ádám kiszolgáltatottnak tűnő helyzetét.

Maja: „*De nem fájt annyira, nem?*”

Ádám: „*Hát, vicces lenne azt mondani, hogy nem volt jó... Nagyon kegyetlen vagy te! De mondjuk, teljesen mindegy, bármi történik, én ezt letagadom, azt ugye tudod?*”

(Emese telefonál.)

Ádám: „*Szia drágám! Itt vagyok még az edzőteremben, mert le kellett jönnöm a másnaposságra edzeni. Sietni fogok, csak kicsit elbeszéltek az időt [...] Hozok neked pizzát és még jól meg is masszírozlak...[...] Nagyon szeretlek, puszi!*”

[...]

Maja: „*Milyen undorító módon tudod csinálni! Úgy hazudsz, mint a vízfolyás!*”

Ádám: „*Ami egyszer volt, az meg sem történt!*”

Maja: „*Igen?*”

Ádám: „*Igen. Úgyhogy jó lenne, ha te is tartanád a szádat!*”

A második jelenetben Maja és Ádám lealacsonyító módon minősítették szexuális együttlétüket. Ezt követően Ádám telefonon beszélt barátnőjével, Emesével. A rutinos nőcsábász a lányban kételyeket sem keltve hazudott. A hazugság Ádám manipulálásának az eszköze volt. Ádám hazugsággal manipulálta a hozzá kötődő Emesét, amely a lány kiszolgáltatott helyzetét is igazolta.

Az Ádám és Maja közötti párbeszéd verbálisan is visszatükrözte az érzelmeiktől mentes szexuális együttlétüket, mely együttlét „áldozata”, „eszköze” Maja volt. A vizsgált jelenet azt a jelentést hordozta, hogy az emberek eszközként kezelhetők a szexuális kapcsolatokban. A tartalom és a vizsgált verbális kifejezésmód kétségessé tette Ádám és Emese szerelmi kapcsolatában az egyenrangúságot, és azt sugallta, hogy a nők a szexuális kapcsolatokban csupán eszközként is kezelhetők.

A megjelenő magatartásminták bemutatása és azok feldolgozási módja alkalmas lehetett a 12-16 év közötti kiskorúak személyiségfejlődésének káros befolyásolására, ezért ennek szerepeltetését a III. korhatári kategóriába sorolt műsorszámoknál kerülni kell.

3. jelenet – 20:56:49–20:58:30

Noha a felek megegyeztek, hogy nem beszélnek arról, ami köztük történt, Maja első dolga volt megosztani Emesével Ádám félrelépését

Maja: „*Képzeld, én meg voltam edzeni, zuhanyoztam is és aztán...**jaaa, lefeküdtem a pasiddal!***”

Emese: „Mi?”

Maja: „Igen, egyébként egész jó volt!”

Emese: „Mi az, hogy **lefeküdtél vele**? Vagy egyáltalán, ez most, hogy jött neked?”

Maja: „**Lefeküdtem vele. Bementem hozzá a zuhanyzóba és rám ugrott.**”

Emese: „Na jó, most ez lesz az új, hogy ilyenekkel jössz? Most leszálltál a Marciékról, és akkor most minket fogsz cseszegetni?”

Maja: „Emese, a Marciék teljesen más tézta voltak. Ez a fiú ez teljesen **rám volt kattanva, amióta itt vagytok!**”

Emese: „Amióta itt vagyok, neked nincsen más dolgod, csak hogy engem cseszegessél!”

Maja: „Emese, fogd már fel, amióta betette ide a lábát... teljesen hülyére vesz ez a csávó téged, fogd már fel!”

Emese: „Egyáltalán nem hiszem el, amit mondasz! Mindenki ismer téged, olyan rosszindulatú vagy, hogy azt el nem lehet mondani!”

Maja: „Az meglehet, ettől függetlenül a srác **rám ugrott, és igen, szexeltünk!** Jó lenne, ha felébrednél az álmvilágodból, hogy totál át lettél verve megint! Igazából már tényleg sajnállak is! Vedd már észre, hogy teljesen idiótát csinál belőled! Mindenkiel flörtöl, amint megfordulsz, köztük velem is! És igen, **lefeküdtem vele**, nem volt szép dolog, ettől függetlenül megtörtént, és neked ezzel el kéne számolnod!”

A jelenet aggályos témája ismételtén Maja és Ádám érzelmentes szexuális kapcsolata volt. Maja beszámolója, verbális fordulatai is bizonyítékai a pusztán szexuális célra létrejövő kapcsolatnak. Ennek igazolására idézendő Maja mondata „*Képzeld, én meg voltam edzeni, zuhanyoztam is és aztán, ..jaaa, lefeküdtem a pasiddal!*” A jelenet középpontjában álló szexualitást a médiaszolgáltató oly módon mutatta be, amely alkalmas egy másik ember önbecsülésének romba döntésére.

A jelenetben az aggályos témára – az érzelmentes, alkalmi szexuális kapcsolatra – vonatkozó verbális utalások hatványozottan jelentek meg annak ellenére, hogy a médiaszolgáltató a szexuális együttlétre közvetlenül utaló szavakat megpróbálta kisípolni, azok azonban a néző számára érthetőek maradtak. A III. korhatári kategóriába tartozó műsorszámokban a szexualitás ilyen hangsúllyal történő verbális bemutatása sem megengedett.

4. jelenet – 20:58:53–21:00:00

Ádám is megérkezik az albérlésbe egyik barátjával, aki tökéletes alibit szolgáltat a fiú számára. Maja megsemmisül, de továbbra is igyekszik meggyőzni Emesét az aktus megtörténtéről.

Ádám: „Lemaradtam valamiről?”

Emese: „Maja azt mondja, hogy lefeküdtetek!”

Ádám: „Szeretnéd csak anyukám, aranyos vagy, de...”

Maja: „Ne tedd már az agyadat, légy szíves!”

Ádám: „Most mit tegyek?”

Maja: „Fél órája még pucéran álltunk a zuhanyzóban!”

Ádám: „Jaj Istenem, hagyjuk már ezeket a hülyeségeket! Nem veszed észre, hogy nagyon gáz vagy?”

[...]

Maja: „Ne csináljátok már ezt velem! Ádám!”

Ádám: „Nem értem, miről beszélsz!”

Maja: „Ne miattam, szegény kislány miatt, akit átversz teljesen!”

Ádám: „Nem tudom, miről beszélsz, együtt zuhanyoztunk (a barátjával), lehet, csak álmodtad!”

Maja: „Te tudod, mit csinálsz, de szánalmas vagy!”

A Médiaszolgáltató a jelenetben nem ellenpontosította Ádám gátlástalan viselkedését, így a fiú által közvetített káros magatartásminta könnyen követendő példaként szolgálhatott a védendő korcsoport számára.

A jelenet – ráépülve az előző jelenetekben már bemutatott konfliktusra – tovább hangsúlyozta a néző számára a nemi szerepekhez kapcsolható negatív kliséket. A hazugság, az alkalmi szex, mások önbecsülésének lerombolása stb. olyan tartalmi jellemzők, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy a szexualitáshoz és a nemi szerepekhez kapcsolódóan olyan torz magatartásmintákat mutassanak be, amelyek a III. korhatári kategóriában nem megengedettek.

5. jelenet – 21:05:09–21:06:57

A Médiatanács által jogsértőnek talált utolsó, a fenti cselekményszálhoz kapcsolódó jelenetből kiderül: Ádám az esetet követően Emesével is lefeküdt. A későbbiekben a fiú összevetette a két lány szexuális teljesítményét

Maja (narráció): *„Tegnap azért nem aludtam, mert Emese és Ádám egész éjszaka buliztak, most meg órák óta szexelnek, Ádámnak nincsen lelkiismerete? Gusztustalan ez az ember!”*

Ádám: *„Ilyen későn fenn?”*

Maja: *„Nem tudok aludni, mert tőletek zeng az egész rohadt ház! Úgy visongtok, mint a vadmalacok!”*

Ádám: *„Nincs valami ásványvíz? Sportolás után megszomjazik az ember.”*

Maja: *„Igyál a vécéből, hülye gyerek!”*

Ádám: *„Valami problémád van?”*

Maja: *„Igen, te vagy a problémám!”*

Ádám: *„Azt hitted, be fogom venni ezt a hülyeségedet, hogy nem buktatsz le? Ez egy egyszeri és megismételhetetlen esemény volt, mondjuk annak nem volt rossz. Egynek elmegy, de hát Emesével azért sokkal jobb!”*

Maja: *„Jaj, ne játszd meg magad, úgy ugrottál rám, mint valami vadállat!”*

Ádám: *„Csináld csak, imádom, ha valaki ilyen féltékeny! Aranyos vagy! És azzal sincs bajom, hogy ha valaki ilyen tüzes, de utoljára szórakoztál velem, ugye tudod?”*

A jelenet – kapcsolódva a korábbiakhoz – ismételt a szereplők közötti szexualitást helyezte középpontba. A két lány szexuális teljesítményének összevetése egyrészt hangsúlyozta a szereplők közötti szexuális kapcsolatok érzélemmentességét, másrészt a partnerek egyenrangúságának semmibevétele mellett ismételt az a benyomást keltette, hogy a szexuális kapcsolatokban az emberek eszközzé silányíthatóak. Az elmondottakon túl, a szexuális kapcsolatok érdekektől vezérelt, a másik fél ki-, illetve felhasználását előtérbe helyező formája negatívan befolyásolhatta a védendő korosztály személyiségfejlődését, hiszen a műsorszámban, illetve a jelenetekben megjelenő életvezetési modellek erősen hatnak a 12-16 év közötti serdülőkre.

Ádám – az általa használt kifejezéssel élve – „sportolás” után megszomjazva ásványvizet keresett a hűtőszekrényben, amikor Maja válaszképpen leöntötte egy pohár vízzel és azt ajánlotta, hogy igyon a vécéből. Bár a jelenet nem tartalmazott direkt módon ábrázolt erőszakot vagy fenyegetettséget, mégis olyan konfliktus-megoldási módot alkalmazott, amely a védendő korosztályt az antiszociális viselkedésmintákat követő szereplőkkel történő identifikációra csábíthatott, így károsan befolyásolhatta a 12-16 év közötti korosztály személyiségfejlődését.

A vázolt ábrázolásmód a III. korhatári kategóriában nem megengedett.

IV. A jelenetek összefoglaló értékelése

A Médiatanács által vizsgált és aggályosnak tekintett öt jelenet középpontjában az érzelemmentes szexualitás állt. Az első jelenetben az alkalmi, érzelmeiktől mentes szexuális aktusra vizuálisan közvetlenül utaló jelenet került bemutatásra. A további négy jelenet is a két főszereplő, Ádám és Maja érzelemmentes szexuális kapcsolatát taglalta, és bár nem került sor a szexuális kapcsolat közvetlen bemutatására, azonban a szereplők közötti párbeszéd és a jelenetek egyéb verbális tartalma is a szexualitásra utalt. A vizsgált jelenetek témái nem a védendő korosztály értelmi és érzelmi fejlettségének megfelelően kerültek feldolgozásra.

A Legfelsőbb Bíróság LB.Kfv.III.37507/2001/5 számú ítéletében kifejtette: *„A kiskorú különös védettségét az indokolja, hogy nem lehet kiindulni a befogadó reális értékítéletéből, abból, hogy a látottakat megfelelő módon, megfelelő értékrend alapján elemzi és értékeli, hiszen a kiemelt védettséget éppen az indokolja, hogy a kiskorúak a végleges értékrend kialakításának folyamatában vannak. Ez adja személyiségfejlődésük sérülékenységet, egyúttal ez indokolja fokozott védelmüket is.”*

A férfi-nő közötti érzelemmentes, alkalmi szexuális kapcsolat az ábrázolt formában, figyelemmel annak indítékaira is, a 12–16 éves korosztály számára negatív mintaként szolgált. Az érintett korosztály világképének kialakulása ebben az időszakban még folyamatban van, ezért a korosztályra a nemi szerepeket illetően kifejezetten káros hatást gyakorolhatott az az üzenet, amely a szexuális kapcsolatban nem az egyenrangúságot hirdeti, illetve az ilyen kapcsolatot bármiféle előny- vagy haszonszerzésre alkalmas eszközként tünteti fel.

A jelenetek tartalmi elemzése alapján a Médiatanács megállapította, hogy azok együttesen és összehatásukban alkalmasak voltak arra, hogy kedvezőtlenül befolyásolják a kiskorúak fizikai, szellemi és erkölcsi fejlődését, különösen a szexualitás műsorszámában történő bemutatási és feldolgozási módja miatt.

A Médiatanács megállapította, hogy az idézett jelenetek, történések ellenpontozása nem valósult meg. A vizsgált epizódban sem Maja, sem Ádám tetteinek következményei nem kerültek megfelelően feldolgozásra. A Maja-Ádám viszonyt a műsorszám nem kellő körültekintéssel, nem a védendő korosztály érettségi szintjének megfelelő módon mutatta be.

A Médiaszolgáltató több epizód tartalmát ismertette, kifejtette, hogy a cselekményszálát csak egészében lehet és kell vizsgálni, valamint hangsúlyozta, hogy a kifogásolt részek mindössze néhány percet tettek ki az egyórás adásból. Ezzel összefüggésben a Médiatanács – a klasszifikációs ajánlásban foglaltakra hivatkozva – megállapítja, hogy **„Ha a közreadott mű egyetlen eleme, jelenete is tartalmazza a magasabb besorolásnál irányadó ismérvek valamelyikét, magasabb kategóriába való besorolást kell alkalmazni a klasszifikáció során. Mivel a besorolás a teljes műsorszámra vonatkozik, ezért az egyes elemek, jelenetek magasabb kategóriába tartozása kihat az egész műsorszám minősítésére. Azon műsorszámok tekintetében, amelyek elkülönült részekből állnak össze, akár egy szegmens súlyosabb minősítése is maga után vonhatja az egész műsorszám szigorúbb minősítését. A sorozatok egyes epizódjait minden esetben külön-külön kell minősíteni, mivel a gyakorlat azt mutatja, hogy az egyes részek között az agresszió, a félelemkeltő tartalom vagy a szexualitás előfordulásának tekintetében is erőteljes különbségek mutatkozhatnak meg.”**

A kiskorúak fokozott védelemből adódóan a minősítésnél a médiaszolgáltatóknak mindig megszorítóan – és nem megengedően – kell eljárniuk, a káros hatások megítélésénél pedig a gyermekek és kiskorúak érdekei az elsődlegesek.

A Médiatanács az eljárás megindításáról értesítő végzésben aggályosként megjelölt, 20:19:08 és 20:19:13, 20:34:16 és 20:34:30, valamint 20:35:40 és 20:35:43 között képernyőre került jeleneteket nem találta jogsértőnek.

A 20:19:08-kor Majától elhangzott mondat arra utalt, hogy a lány tervez valamit: „*Ádám majd megtanulja azt, hogy velem nem lehet csak úgy szórakozni*”. A jelenet a történet egésze, a kontextus miatt volt fontos, azonban abban semmiféle jogsértő elem nem szerepelt. Ugyanez mondható el a 20:34:16-tól adásba került néhány másodperces apa-lánya párbeszédéről, melyben Miki megkérdezte Maját, hogy mit akar a szakállas „legénykétől”. Maja 20:35:40-kor elhangzott mondata („... *ha Ádám bekapja a horgot, akkor Emesével együtt repülnek az albérletből*”) ugyancsak a cselekményszálhoz tartozó, de a kamaszkorosztály személyiségfejlődése szempontjából ártalmas elemet nem tartalmazó szekvencia volt.

A Médiatanács – figyelembe véve és egybevetve a III. és IV. korhatári kategóriákra vonatkozóan az Mttv.-ben megfogalmazott és a klasszifikációs ajánlásban részletesen meghatározott kritériumokat – megállapította, hogy a vizsgált epizód aggályos jeleneteiben az érdekeken alapuló, érzelemmentes és alkalmi szexualitás képi és verbális ábrázolása, illetve annak feldolgozási módja meghaladta a III. korhatári kategória szempontjait.

A műsorszám közzétételével a Médiaszolgáltató megsértette az Mttv. 9. § (5) bekezdését.

2. Az Mttv. 10. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése

Az **Mttv. 10. § (1) bekezdés c)** pontja szerint: „*A IV. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva, 21 óra és 05 óra között tehető közzé*”.

A Médiaszolgáltató a műsorszámot 20 óra 9 perces kezdettel, nem a kategóriájának megfelelő jelzéssel vetítette. A Médiatanács ezzel összefüggésben megállapította, hogy a jogsértő műsorelemek túlnyomórészt 21 óra előtt kerültek képernyőre, amely nem hagyható figyelmen kívül a jogsértés súlyának értékelésekor.

A Médiatanács megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a műsorszám közzétételével megsértette az Mttv. 10. § (1) bekezdés c) pontját is.

3. Az Mttv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megsértése

Az **Mttv. 10. § (1) bekezdés f)** pontja értelmében: „*Lineáris médiaszolgáltatásban a műsorelőzetes nem tehető közzé olyan időszakban, amikor az általa bemutatott, ismertített műsorszám nem lenne közzétehető, illetve olyan időszakban, amelyben a műsorelőzetes megfelelő kategóriába sorolása esetén közzétételének nem lenne helye*”.

Az idézett rendelkezés értelmében adott műsorszám előzetese is csak a műsorszám kategóriájának megfelelő időpontban tehető közzé.

A Médiaszolgáltató a műsorszámok előzeteseit 2015. szeptember 22-én hat alkalommal 21 óra előtt tette közzé.

Dátum	Kezdés	Vége
2015. szeptember 22.	9:37:03	9:37:33
2015. szeptember 22.	14:10:53	14:11:23
2015. szeptember 22.	14:43:33	14:44:03
2015. szeptember 22.	15:40:41	15:41:11
2015. szeptember 22.	17:08:49	17:09:19
2015. szeptember 22.	19:48:41	19:49:11

A műsorelőzetesek tartalma kapcsán mindenképpen kiemelendő, hogy azokban a Médiatanács által a kiskorúakra nézve kifejezetten károsnak – és jogsértőnek – ítélt azon jelenet (20:41:08–20:42:10) egy részlete is megjelent, amelyben Ádám és Maja az edzőterem zuhanyzójában rövid flörtölést követően szexuális kapcsolatot létesítenek egymással.

A Médiaszolgáltató a fenti időpontokban közzétett műsorelőzetesekkel – összesen hat alkalommal – megsértette az Mttv. 10. § (1) bekezdés f) pontját.

A jogsértések miatt alkalmazott jogkövetkezmény megválasztásánál a Médiatanács a következő szempontokat vette figyelembe:

Az Mttv. 186. § (1) bekezdésében szabályozott felhívás jogkövetkezmény abban az esetben alkalmazható, ha a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg.

Az Mttv. 187. § (4) bekezdése értelmében:

„[...] ismételtségnek tekintendő, ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben, háromszázhatvanöt napon belül ismételten megvalósítja, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket”.

A Médiatanács jelen előterjesztés elkészítéséig az alábbi esetekben állapította meg az **Mttv. 9. § (5)** bekezdésének és **10. § (1)** bekezdés **c)** pontjának megsértését a Médiaszolgáltatóval szemben:

Határozat	Műsorszám	Jogsértés időpontja	Az Mttv. 187. § (3) bekezdése alapján kiszabott bírság
253/2012. (II. 7.) határozattal módosított 668/2011. (V. 18.)	Való Világ 4 Neked Való	2011. I. (14 adás)	75 408 766 Ft
507/2012. (III. 14.) határozattal módosított 1043/2011. (VII. 19.)	Való Világ 4 Neked Való	2011. II-V. (19 adás)	50 000 000 Ft
1044/2011. (VII. 19.)	Alekosz	2011. V. 12., 15. (két adás)	5 000 000 Ft
1397/2011. (X. 12.)	Kaméleon	2011. V. 15.	500 000 Ft
1055/2012. (VI. 6.) határozattal kijavított 739/2012. (IV. 18.)	Csak szex és más semmi	2011. XI. 1.	5 000 000 Ft
1326/2012. (VII. 18.)	Csillag születik	2012. III. 17.	6 000 000 Ft
802/2014. (IX. 2.)	A nyelvtanár nő	2014. IV. 20.	6 000 000 Ft
591/2015. (V. 19.)	Könnyű kis nőcske	2015. I. 2.	7 000 000 Ft
39/2016. (I. 12.)	Hungary's Got Talent	2015. X. 24.	7 500 000 Ft

A Médiatanács az alábbi esetekben állapította meg az **Mttv. 10. § (1)** bekezdés **f)** pontjának megsértését:

Határozat	Műsorszám	Jogsértés időpontja	Az Mttv. 187. § (3) bekezdése alapján kiszabott bírság
253/2012. (II. 7.) határozattal módosított 668/2011. (V. 18.)	Való Világ 4 Noked Való	2011. I. (84 alkalom)	12 874 666 Ft
507/2012. (III. 14.) határozattal módosított 1043/2011. (VII. 19.)	Való Világ 4 Noked Való	2011. II-V. (124 alkalom)	10 000 000 Ft
1044/2011. (VII. 19.)	Alekosz	2011. V. (13 alkalom)	1 000 000 Ft
1397/2011. (X. 12.)	Kaméleon	2011. V. 9-15. (34 alkalom)	200 000 Ft
1534/2011. (X. 26.)	Inferno	2011. VI. 24-28. (6 alkalom)	300 000 Ft
1055/2012. (VI. 6.) határozattal kijavított 739/2012. (IV. 18.)	Csak szex és más semmi	2011. X. 31., XI. 1. (13 alkalom)	1 500 000 Ft
1326/2012. (VII. 18.)	Csillag születik	2012. III. 12-17. (34 alkalom)	3 000 000 Ft
887/2013. (V. 22.)	Gyilkosság online	2013. II. 25-28. (4 alkalom)	400 000 Ft
242/2014. (III. 18.)	Az utolsó cserkész	2013. X. 12-17. (8 alkalom)	400 000 Ft
591/2015. (V. 19.)	Könnyű kis nőcske	2015. I. 1. (5 alkalom)	450 000 Ft

Az ismételtség megállapításánál a Médiatanács a 39/2016. (I. 12.) számú határozatot nem vette figyelembe, mert az annak alapjául szolgáló jogsértés elkövetésének időpontja (2015. október 24.) későbbi a jelenleg tárgyalt jogsértés időpontjánál (2015. szeptember 22.).

Az Mttv. 187. § (4) bekezdése szerinti ismételtség mindhárom jogsértés esetében az 591/2015. (V. 19.) számú határozat alapján megállapítható.

A gyermekeknek és a kiskorúaknak az Alaptörvényből és az Mttv.-ből levezethető kiemelt védelmére tekintettel a klasszifikációs rendelkezések megsértése súlyos törvénysértésnek minősül. A fiatal generációk egészséges testi, lelki és szellemi fejlődésének biztosítása az egész társadalom, így a médiaszolgáltatók és a jogalkalmazó számára is kiemelkedően fontos (köz)érdek. Az e célra irányuló törvényi előírások kiemelkedő társadalmi súlyukból is adódóan nyilvánvalóan nem értékelhetők csekély súlyúként, és a védett személyek körére tekintettel kiemelkedően fontos a jövőbeli jogsértések minél hatékonyabb megelőzése; a Médiatanácsnak e szempontokat kell előtérbe helyezni felügyeleti, majd pedig szankció kiszabási tevékenysége során.

Mindezek alapján az Mttv. 186. § (1) bekezdésében meghatározott felhívás jogkövetkezmény nem alkalmazható.

A jogsértések miatti jogkövetkezmény alkalmazásának alapját az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés b) pontja jelenti. A jelen eljárásban kiszabható bírság maximális összege az Mttv. 187. § (3) bekezdése ba) pontja értelmében kétszázmillió forint.

„187. § (2) A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezményt – a jogsértés jellegétől függően – a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az

érdeksérelmet szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra, személyiségi jogsérelemre és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médiatanács és a Hivatal – a (7) bekezdés figyelembevételével – a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

[...]

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

ba) JBE médiaszolgáltató és a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege kétszázmillió forintig,

bb) a ba) pont alá nem tartozó médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege ötvenmillió forintig terjedhet.”

A Médiatanács a Médiaszolgáltatót az 1327/2011. (X. 5.) számú határozatával jelentős befolyásoló erővel rendelkező (a továbbiakban: JBE) médiaszolgáltatóként azonosította. A Médiatanács ezt követően 968/2013. (VI. 5.) sz. határozatával az Mttv. 39. §-ának 2012. július 5-i módosítására tekintettel módosította az 1327/2011. (X. 5.) számú határozatát. A Médiatanács 2013-ban az 1433/2013. (IX. 25.) sz. döntésével elfogadott PJ/21222-8/2012. sz. jegyzőkönyvével, 2014-ben a 947/2014. (IX. 30.) sz. döntésével elfogadott PJ/17592-7/2014. sz. jegyzőkönyvével, 2015-ben pedig az 1320/2015. (X. 6.) sz. döntésével elfogadott PJ/19525-8/2015. sz. jegyzőkönyvével az Mttv. 70. § (6) bekezdése szerint megállapította, hogy a korábban JBE médiaszolgáltatóként azonosított M-RTL Televízió Zrt. e minősége nem változott.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdésben felsorolt mérlegelési szempontokon túl a Médiatanács az érdeksérelmet szenvedett és veszélyeztetett személyek számát vette figyelembe. E körben a Médiatanács a Nielsen Média Kutató Kft. adataira utal, amelyek az epizód vetítésének időpontjában televíziót néző 4-17 év közötti kiskorúak 23%-a ezt a műsorszámot választotta a kínálatból. A korosztály több mint 170 ezer tagja látott legalább egy percet az adásból.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdés szerinti további mérlegelési szempontok, így a jogsértés folyamatossága és időtartama, a jogsértéssel elért vagyoni előny, a jogsértéssel okozott érdeksérelme, kár és személyiségi jogsérelem, valamint a jogsértés piacra gyakorolt hatása jelen jogsértés vonatkozásában nem voltak értékelhetők.

A Médiatanács a bírság mértékének megállapítása során a Médiaszolgáltatóval szemben a kiskorúak védelmére vonatkozó törvényi rendelkezések – jelen eljárás tárgyát képező műsorszám sugárzását (2015. szeptember 22.) megelőzően megvalósult – sérelme miatt kiszabott bírságösszegek mértékét vette alapul.

A Médiatanács az eset összes körülményeire figyelemmel az Mttv. 9. § (5) bekezdésének és a 10. § (1) bekezdés c) pontjának egy alkalommal történt megsértése miatt újfent a kiszabható legmagasabb bírságösszeg 3,5%-ának megfelelő, 7 000 000 Ft összegű bírságot szabott ki a Médiaszolgáltatóval szemben.

A műsorelőzetesek nem megfelelő időpontban történt közzététele miatt a Médiatanács figyelembe vette, hogy azok jóval 21 óra előtt, és a kiskorúak fejlődésére önmagában is káros tartalmat hordozó elemeket mutattak be. E szempontokra, valamint a Médiaszolgáltatóval szemben a korábbi esetekben alkalmazott szankciók mértékére tekintettel a Médiatanács az Mttv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának hat alkalommal történt megsértése miatt jogsértésenként 90 000 Ft, összesen a kiszabható legmagasabb bírságösszeg 0,27%-ának megfelelő, 540 000 Ft bírság megfizetésére kötelezte a Médiaszolgáltatót.

Az eljárás során a Ket. 153. §-a szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, illetve a 164. §-on alapul. A tárgyalás tartására vonatkozó tájékoztatás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 338. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. április 12.

A Médiatanács nevében:

dr. Karas Monika
elnök

dr. Vass Ágnes
hitelesítő tag

Kapják:

1. Személyes adat